

SEMJUEL BEKET – DRAME

(po J. Hristicu i Z. Milutinovicu)

ZIVOT:

1906, rođen u Irskoj, u Foksroku. Magistar na Triniti koledžu u Dablinu. Poznaje Dzojsa, piše o njegovom *Fineganovom bdenju*. Magistarski rad o Prustu. U Parizu lektor za engl. Na Ecole normale superieure. Napusta prof. Poziv, luta, putuje...

Zbirka pripovedaka – *More Priks Than Kicks*, 1935.

Zbirka pesama – *Ehine kosti i drugi precipitati*, 1935.

Roman Marfi, 1938

U Parizu piše na francuskom. U Francuskoj većim delom rata.

Najplodniji deo života od 1946. do 1950. Romani – *Mersije i Kamijs*, *Moloo*, *Malon umire* i *Neimenljivi*.

Pripovetke, zbirka – *Novele i tekstovi nizasta*.

Drama – *Cekajuci Godoa* i *Kraj partije* (napisana 1956.) – to mu donosi Nobelovu nagradu 1969. *Krapova poslednja traka* 1958, *Srecni dani* 1961, *Igra* 1963. Radio igre i jedan filmski scenario.

Umro 1989.

DRAME

Cekajuci Godoa izvedena 1953. (Theatre de Babylone) u Parizu. Vrlo gledana, iako izazvala protivurečne reakcije. Poplava tekstova o Beketu.

Nazvane su ANTI-TEATROM, AVANGARDNIM TEATROM, NOVIM TEATROM, TEATAR METAFIZICKE FARSE, TEATAR APSURDA, TEATAR MRACNE KOMEDIJE, TEATAR PORUGE. To je vrsta drame nastala 50-ih god. U Parizu iz pera Beketa, Joneska i Adamova. Jonesko – *Celava pevacica* (izvedena 1950.), Adamov – *Veliki i mali manevri* i *Invazija*.

Oni su učinili za dramu ono što je 20-ih Dzojs uradio za roman, a Apoliner pre I rata za poeziju. Drama se najduže opirala novinama, jer je po prirodi konzervativna umetnost. Međutim, oni nisu apsolutni novatori - već su se desile bile revolucije Strinberga, Zarija, Meterlinka, nemacki ekspresionizam i francuski nadrealizam, Breht. Ali uspeh ove trojke je u tome što je ta drama gledana, a Strinberg je, recimo, ostao bez publike. Sa Ibzenom pocinje moderna drama a on je kraj puta koji ide od Didroa, Silera i Lesinga (gradjanska tragedija).

Revolucija u drami je odgovoro na tri decenije LITERARNOG POZORISTA (koje pocinje devedesetih) sa Koktoom i Ziroduom, a završava se INTELEKTUALNOM DRAMOM Sartra i Kamija : *Pravednici* (1949) i *Djavo* i *Gospod Bog* (1951.). Literarno

pozoriste odlikuje se mahom time što se sve njegove drame mogu bez bitnog ostatka prevesti u druge literarne forme – pripovetke i romane, a da se ne izgubi ništa važno. Dakle, one i ne koriste specifično dramske tehnike, i nemaju dramsku sustinu. Intelktualno i metafizičko je uglavnom retoricko pozoriste svesnih odluka – lik je tu ljudsko biće koje je u stanju da donosi odluke vezane za svoj život i to objašnjava dugim monolozima. Čovek kao gospodar svoje sudbine.

Avangardno pozoriste se buni i protiv jednog i protiv drugog (literarne retorike i humanistickog optimizma). Ovde junaci NEMAJU MOGUCNOST IZBORA, oni su postavljeni u situaciju koju nisu izabrali. NESTO JE NJIH IZABRALO. Primer, kod Joneska u Celavoj pevacici, to je jezik, u čija su opšta mesta Gđin i gđja Smit upleteni kao u vrtinsko kolo. Beket – drame O ONOME ŠTO ČOVEK NE MOŽE DA BIRA : Vladimir i Estragon našli su se jednog dana na seoskom drumu, čekajući Godoa, kao brodolomnici na obali

U Kraju partije – Ham i Klov žive poslednje dane u opustošenom svetu, života opustošenih približavanjem smrti.

U srećnim danima – Vini polako tone u svoju humku, to je pre nešto što je nas izabralo.

BEKET / BREHT : Beket piše drame u isto vreme kad Breht postaje svetski poznat. Breht je kao marksist verovao da su društvo i istorija poslednje stvari na kojima se prosudjuju ljudski životi i to da su ljudi ti koji utiču na stvaranje istorije. Kod njega je konkretna istorija zamenila filozofsku apstrakciju Kamija i Sartra.

Na potpuno suprotnoj strani je Beket: njegovo pozoriste nije anti-istorijsko nego AISTORIJSKO. Beketovi junaci su prošli kroz istoriju da bi na drugoj strani videli zastrašujuće istine o ljudskom životu. Oni ne mogu da odlučuju ništa.

Martin Eslin je u knjizi *Teatar apsurdna* 1961 uveo pojam teatra apsurdna i povezao Adamova, Joneska i Beketa. **Emanuel Zakar** je 1974. u Teatru poruge govorio samo o njima trojici kao o jednim prezivelima iz avangard. Pokreta u drami.

Ali, Beket se izdvaja iz ove trojke. Joneskove i Adamovljeve drame lice na RELATIVNO LAKO CITLJIVE METAFORE : stolice koje ostaju prazne, nosorog što hara među ljudima, govornik koji je nem sve su to ŠIFRE, čiji nam je smisao lako odgonetnuti, dramatizovane metafore. Kod Beketa je derukcije – dva čoveka kraj pustog drumu čekaju Godoa, slepi invalid sa svojim slugom i roditeljima u kanta, ma za džubre (Kraj partije), žena koja postepeno pada u humku, čovek koji sluša sopstvene uspomene snimljene na traku (Krapova poslednja traka), tri glave što vire iz urni – svi oni imaju da nam o čoveku kazu nešto bitnije i to nalik na grčku tragediju.

Drame Adamova i Joneska sacinjene su kao OCIGLEDNA ANTITEZA KONVENCIONALNOM TEATRU 19. i 20. veka (litararnom i intelektualnom) u parodicnom vidu. Kod Beketa to nije slučaj – njega ne zanimaju nikakve revolucije. Kod njega je u pitanju nešto osnovnije, bazicnije. BEKETOVO POZORISTE JE POZORISTE OSNOVA, on polazi od samih osnova. Dakle, ne toliko estetska pobuna

koliko jedna VIZIJA COVEKA I SAVRSEN NACIN NA KOJI JE ONA UOBLICENA U DRAMU. To Beketa daleko vise vezuje za klasicne pisce nego za avangardu.

Dakle, njegove drame ne nastaju iz potrebe da se ruse okostali oblici, vec kao jedna vizija coveka koja je zahtevala drukciju dramski oblik da bi bila uoblicena. To je cistota oblika na onaj isti nacin kao kod Rasina i Sofokla. Ta cistota proistice iz CISTOTE POGLEDA, SIGURNOSTI I USRESREDJENOSTI UVIDA U NEKOLIKO OSNOVNIH ODREDNICA COVEKOVOG POSTOJANJA. Drama se sa Beketom vraca coveku, u najcistijem vidu. Zato u izvesnom smislu, Beketovo pozoriste zakljucuje razdoblje koje pocinje sa Ibzenom i ne razara klasicno pozoriste.

Takodje, ono sto ga odvaja od drugih avangardista to je NOVO OSECANJE FORME. Obicno vazi za avangardne struje u knjizevnosti da zahtevaju untrasnje razgradjivanje forme i za sto prisniji odnos sa citaoцем – to jesat nema vise prepreka izmedju dela i citaica, to je sada direktan odnos, bez posrednika. Ali, Beketove drame nisu takve – NEMA U NJIMA NICEG LICNOG, one se ne mogu tumaciti Bekektovom biografijom. Ne pripadaju Ja-dramaturgiji (termin Petera Sondija), ekspresionistickom izumu.

Odmah posto su izašle Beketove drame kritika je primetila njihovu NOVU KLASICNOST. Pre svega one na vanredan nacin postuju pravilo o tri jedinstva. Vanredno, klasicno osecanje dramske forme. On nalazi disciplinu i oblik tamo gde oblika po definiciji ne moze da bude. Njegov prvi dramski (nesamostalan) tekst – parodija Kornejevog *Sida*, drama *Le Kid*.

TELESNOST

Nije tacno, smatra Hristic, kad se Beket cita, gotovo po pravilu, u skladu sa idejom o tome kako se tu raid o svetu koji je Bog napustio, pa je covek, kada ge je Bog napustio, ostao SVEDEN na fiziologiju i svest o grotesknom raspadanju tela.

Beket je dramaticar ljudskog tela i kod njega fiziologija igra veliku ulogu. Ali njegov covek NIJE SVEDEN NA TELESNO U CASU KAD MU JE SVE DRUGO ODUZETO, nego bi se moglo pre reci da je TELO ODUVEK TUM, SAMO STO GA NISMO PRIMECIVALI. Telo je ugao iz kog se stvari posmatraju i mera kojom se odmerava covekov zivot i sve sto je u njemu stvoreno.

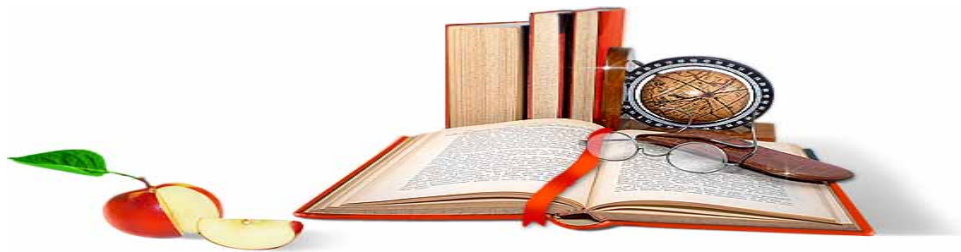
Beketovo KARTEZIJANSTVO – uticaj citanja Dekarta i Gelenksa : ne postoji nikakv dodir, trenje izmedju duse i tela. Covek vodi odvojeni zivot duse i zivot tela. Kod Beketa je to i PROTESTANTSKO I PURITANSKO GADJENJE OD TELA, kao kod Svifta, takodje Irca. Samo ono sto je karakterisiticno za Beketa je to sto on ne prikazuje samo raspadanje tela – KOD NJEGA SE TELO I DUSA RASPADAJU ISTOVREMENO. Covek kao boce koje u sebi nosi klicu raspadanja.

Auerbah o kreaturalnom posmatranju coveka, gde se kod coveka istice ono sto je podložno patnjama i prolaznosti. Takvo stanje stvari ne nalazimo u periodima bezboznistva, vaec naprotiv u doba najvece vere. Kad se setimo groteske u srednjem

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----**

**[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.**

**WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET**

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO **[SEMINARSKI](#)**, **[DIPLOMSKI](#)** ILI **[MATURSKI](#)** RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE **[GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#)** KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U **[BAZI](#)** NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU **[IZRADA RADOVA](#)**. PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM **[FORUMU](#)** ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com